

111495
BIBLIOGRAPHIA HUNTIANA / Form B — Botanical articles

Author(s)^r Donati, Vitaliano

Title Översättning af ett italienskt bref från Tourin, som blifwit hitsändt til Doct. Joh[an] Gust[av] Hallman, i tanke at han redan wore hemkommen. [[~~E~~ Translation of an letter in Italian, sent from Turin here to Dr. Johan Gustav Hallman, in anticipation of his return from abroad]]

Abbreviated reference Lärda Tidn. 1752(100): 399-400. 1752 [21 Dec.]^e

MLP 761A

⊗
Notes Donati complains of having incurred the illwill of his fellow-botanists for having adopted Linnaeus's theories and applied them to his own work on the Adriatic. Mention is made of a shipment of the two kinds of mulberry seeds cultivated in Piedmont.

[Xerox copy sent to HBL 10 Oct. 1970.]

Sept. 70 Sm

*** X 399 X ***

Öfversättning af et Italieniskt Brev från *Tourin*, som blifwit
hufvadt til Kongl. Life Medicens. Doct. Joh. Gust. Hall-
man, i tanka, at han redan w. bekommen.

Min Herre!

Efter de beständiga och swära öfvermått, som jag äbragit
mig uti Padua, Venedig, Verona och på andra ställen i Ita-
lien, för ingen annan orsak, än at jag i mit förflöt ontogit
den Lärde Herr Carl Linneus Systema Sexuale; så hafwer jag
blifwit så nedslagen i mit sinne, at det ofta ängat mig, at jag
gjort detta Werket allmänt, med så mycket förlust af min stilla
sinnes-ro; men nu försäkrar jag Min Herre med största upri-
ghet, at dett bref hafwer fullkomligen åter författ mig i det
lugn, som jag tillförene ädde, då jag sinnar för mig det ganska för-
delaktiga ömböme, som Min Herre, såsom en lifwärdig domare, be-
hagar fälla om mit arbete, samt at han är desutom sinnad, at be-
wårda det samma med den hedern, at öfversätta det på Swens-
ka språket. Et medel, som är wäl det beqvämligaste, hwarigen-
nom jag, förmedelst Min Herres gynnande, lärer til ärsättning
af den affaknad jag haft på några wänner i Italien, förwårda
mig det priswärdaste bekymd utaf den i wår tid mer än någon
annan i werlden ansefliga och widberömda Kongl. Swenska
Wetenkaps Academi.

Med Min Herres gunstiga lof får jag för öfrigt påminna, at
wid min Wots tryckning, som skeede utan mit öfwer-seende
äro många fel inlupne, hwilka jag beder Min Herre täckes gun-
stigt rättas. Hvad företalet widkommer, så kan det utlemnas
och sättas et annat i dess ställe.

Om det lemnades mig någon sin et års ledighet, så wille jag
gera lägga sista handen wid den Adriatiska Wicens Natural-Hu-
storia, i hwilka många saker wore för mig, at ställa i ordning,
och ibland annat Genera Plantarum, såsom och tillägga många
andra nya slag; då jag och wore i stånd, at med ästfylliga märk-
wärdigheter ära Classis Polyporum. Jag håller mig imidlertid
wid den gunstiga loften Min Herre gör mig, at så del af dett ar-
beten, hwilka jag, när som helst de warda mig meddelte, skal
wårda och förwåra, som en pant af den person, för hwilken
jag hyser en upriktig wännskap.

Jag öfversänder nu til Min Herre Mulbärs frön, både af
den hwita och röda frukten. Hvad beräs skötsel widgår, så sin-
nes här i Piemont twänne slags Mulbärs träd, nämligen fröna
och planterade, hwilka emot Junii månads slut plåga blifwa mo-
gna.

*** X 400 X ***

gne. De planterade bära alltid hwit frukt, och de wilka en röd-
tig. Efturwäl silkes-mattarna se da sig här icke af annat, än de
hwita Mulbärs träs blad; dock berena sig bönderne här af
det rödaktiga fröet, fastän det är af de hwita Mulbärs träd, än
af det hwita. Orsaken är denna: emedan det första wägrer med
mindre möda, och trifs ganska wäl i hwad jordmon det helst wa-
ra må. Et sådant frö utprädel sig sedan sällan på enst och wäl
brukad jord. De om et, två eller tre är således upiugne telun-
gar, warda försätte och ympade i tre eller fyra års planterade
Mulbärs träd. Ympningen sker allenast med dem, som äro upi-
uigne af det wida fröet, såsom och med de upstutne telningar af
det planterade. Det är en afgjord sak, at dege wanslågts isfrån
modren, och framkassa inga andra blader, än dem, som i alla mål
likna de wilkas. De Mulbärs träd, som äro således ympade,
fördrä ingen annan skötsel, än at de wäl ätas för kreaturen, til
dess de blifwa wäl försedde med en stark och hård bark. För den
orsaken skal måste de i deras ungdom anseas omkändas med
halm, eller lika, som omkringlåsas med törnen. Eiden, som blar
den kunna hämtas af dem, är owis; ty allt efter större och min-
dre nödwändighet til at se da silkes-mattarna, så lemnas de på
längre eller kortare tid orörde. Dock är nödwändigt, at lemna
dem qwar några år efter ympningen, på det, at ju bättre sam-
och ämp så sammanwäxa, ju starkare och frodigare blifwa de.

Detta är, hvad jag nu om de Piemontesiska Mulbärs träd
kan gifwa Min Herre wid handen. För öfrigt, wid lägligt til-
fälle, kan Min Herre wåra försäkrad, det jag aldrig skal under-
låta, at efterkomma allt hvad han behagar mig anbefalla.

Den återstår, at jag beder Min Herre täcktes ursäkt, det jag
icke för swarat på dess skrifwelse. Jag har varit besatt af Hans
Majestät Konungen af Sardinen. at göra en bärge-resa, til at up-
söka några stenlös och andra Mineral-streck, på hwilken tid inga
bref kommo mig tilhand; såfakteligen war det mig omöjligt,
at lemna något swar för min återkomst til Tourin. Jag beder
Min Herre täcktes anmäla mina hälsningar, upslida med up-
riktigaste wördnad, til Herr Carl Linneus.

P.S. Om Min Herre icke kan tillställa mig bref på Tourin, så
kan det ske på Venedig til Herr Carlson-Robbt, eller på wår heder-
wårda gemensamma wän, Herr Leonardo Sessler.

VITALIANO DONATI,

Prof. Bot. & Hist. Nat. wid R. Turiniska Univ.

*** ** *

Num. 101.

Lärda Tidningar

För År 1752 den 24 December.

STOCKHOLM.

Sjäsida Brev är icke längre sedan och tilhanda sänder:

Min Herre!

Jag har nyligen fömt at såse Cancellie-Rådets och Rits-
darens Wälborne H. Anders Anton von Stiernmans wack-
ra och berömliga Arbete öfwer Sveriges Konung JO-
HAN III; men deruti fant jag en märklig förseelse, som af bas-
stighet läwer hafwa influtit, och borde rättas, så at Publicum får
kunskap derom. Felet består i Herr Cancellie-Rådets utse-
da Tabeller, derest han wil wisa, huruledes wår nu regerande Al-
lernådigste Konung ADOLPH FRIEDRICH härförut isfrån R.
GUSTAF den Ifsa. J. en ser öf Sveriges undersåtare, så ganska
får och angelägen Hög R. Familja. bör ej tålas någon ordbighet.

Jag har njutit den Höga Råden, at Hans Kongl. Majest. Sjelf
med mycket Råd emottagit af mig et stort Genealogiskt Stam-
träd, som jag för 9 år sedan utarbetade öfwer hela den Stora
Kongl. Gustavianiska Familien, och upfört i sanna Råd alla de Hers-
fener, som kommit isfrån Kung GUSTAF; då Hans Kongl. Majest.
Sjelf fant der sin upstigande linia isfrån Kung GUSTAF wåra rik-
ting. Samma Råd har, efter Hans Kongl. Majests Rådiga befall-
ning, blifwit nu upstätt i Kongl. Wetenkaps Academiens-Salen
på Riddarhuset. Jag har och sedemera för et år sedan haft den
Råden, at på Deras Kongl. Majestäters Höga Krönings-Dag,
för en talart församling här i orten, hålla et Frögdes-Tal, som
blifwit efter Wägs-Rättens begäran genom Trycket utgifwit;
derest jag å daga lagt, at wår nu regerande Konung af Kung
GUSTAFS Söns Dotters Dotters. Söns Dotters Söns i 6:te le-
den. Men Herr Cancellie-Rådet wisar, at wår Konung A-
DOLPH FRIEDRICH af Kung GUSTAFS Söns Dotters Dotters
Dotters Söns i 5:te leden.

Här är nu frågan, hwilken af öf bägge hafwer skrifwit rätt
eller orätt? Hwar och en, som fått någon insigt här om, lärer med
mig wäl medolski sinna, at H. Cancellie-Rådet har utslutit en hel
wacker Förmån för uttwa Höga Kongl. Familien. Han har
således gjort Kung CARL IX:des Dotters Catharina, och Wästs-
öfrens Johan Casimirs Dotter Christina Magdalena, som